

Lesní požáry v Evropě sílí. Odborníci radí: učme se s ohněm žít.

13.10.2025 - | Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

Lesní požáry v Evropě jsou častější, rozsáhlejší a méně předvídatelné. Místo výhradního soustředění na hašení by se Evropa měla zaměřit také na prevenci a chytré hospodaření s krajinou. Shodli se na tom odborníci z celé Evropy, kteří se sjeli do Děčína na mezinárodní konferenci Oheň v ekosystémech střední Evropy. Zúčastnilo se jí na 150 vědců, lesníků i ochranářů.

Jedním z hlavních témat byla otázka, zda má smysl využívat malé řízené požáry jako nástroj ochrany proti rozsáhlým a ničivým požárům.

„V Evropě se mění četnost, intenzita i načasování lesních požárů. Musíme se přizpůsobit nové realitě – požáry v lese není snadné zastavit,“ uvedla během své prezentace Dr. Orsolya Valkó z Centra ekologického výzkumu v Maďarsku. Představila vědeckou zprávu připravenou pro země Evropské unie, podle které by předem plánované a kontrolované spalování mohlo být účinným nástrojem prevence, ale nikoli jediným. *„Potřebujeme i nový přístup k výsadbě lesů – druhové složení a struktura by měly lépe odpovídat měnícím se klimatickým podmínkám,“* dodala Valkó.

Na význam složení lesa upozornila také Mgr. Jana Müllerová, Ph.D., z Fakulty životního prostředí Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. *„Listnaté stromy mohou zpomalit postup požáru. Nejde o břízy, které se objevují až po požáru jako pionýrské druhy, ale o staré lesy, kde listnaté dřeviny fungují jako přirozená bariéra. V Českém Švýcarsku hořela především hrabanka – suché jehličí po odumřelých stromech napadených kůrovcem. Požár se zastavil tam, kde byly bučiny,“* vysvětlila.

Konference se uskutečnila tři roky po rozsáhlém požáru v Národním parku České Švýcarsko. Jeden z konferenčních dnů věnovali účastníci terénní exkurzi přímo na tehdejší spáleniště, které dnes už zarůstá pionýrskými dřevinami. *„Přinášíme mnoho praktických poznatků z terénu. Na oplátku je pro nás důležité slyšet vědecký vhled,“* říká Ing. Petr Kříž, ředitel Správy Národního parku České Švýcarsko. Myšlenku řízeného vypalování ale zatím v národním parku odmítá: *„Dokážu si to představit na omezené ploše mimo les a mimo národní park. Víím, že se podobné experimenty dělaly například na vřesovištích,“* doplnil Kříž.

Podle prof. Jakuba Hrušky z Ústavu výzkumu globální změny AV ČR – CzechGlobe je třeba, aby se společnost k tématu požárů naučila přistupovat s větším porozuměním. *„Je důležité o požárech v krajině mluvit. Příroda hořela vždycky, vííme to ze starých záznamů. Nesmíme panikařit, ale musíme chránit domy a infrastrukturu. Požárům můžeme nechat jistou volnost, pokud nedochází ke škodám na majetku,“* říká.

Müllerová doplňuje, že i česká zkušenost může být cenná pro ostatní země. *„Máme možnost vidět náš velký požár v Českém Švýcarsku v celosvětovém kontextu. Pro ostatní regiony je to běžná součást přírodních procesů – a my se od nich můžeme hodně naučit,“* uzavírá.

Konferenci na děčínském zámku spolupřátala správa Národního parku České Švýcarsko, Fakulta životního prostředí UJEP, Biologické centrum AV ČR, Botanický ústav AV ČR a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR.

Autor úvodní fotografie a fotografií před a po požáru: Václav Sojka

<https://www.ujep.cz/cs/56583/lesni-pozary-v-evrope-sili-odbornici-radi-ucme-se-s-ohnem-zit>